

provincie **HOLLAND**
ZUID

STATEN

Lid Gedeputeerde Staten

J. Baljeu

Contact
070 441 86 88
j.baljeu@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Provinciale Staten

Datum
17 mei 2018
Ons kenmerk

Uw kenmerk

Bijlagen

Onderwerp

Beantwoording technische vragen Jaarstukken 2017
deel 2

Geachte heer, mevrouw ,

Via de Griffie zijn maandag 14 mei 2018 een tweede set aan technische vragen gesteld over de Jaarstukken 2017. In onderstaand tabel is de beantwoording hiervan en van de eerder gestelde sub-vraag 5 opgenomen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Hoogachtend,

Mevrouw J. Baljeu

TECHNISCHE VRAGEN Jaarstukken 2017

Nr	Ontvangen	Partij	Vraag	Antwoord
5	24-4	PvdA	In juni 2016 is toegezegd dat eventueel "trap-af" aan PS wordt gemeld. Dit na vragen van de PvdA daar dan nog over te kunnen beslissen.	Het klopt dat er nergens sprake is van 'trap af'. Wij dragen (inmiddels) bij aan de natuur- en recreatieschappen via een begrotingssubsidie. Concreet betreft het per schap een afgesproken percentage van de totale begroting, zoals vastgelegd in de overeenkomsten die per schap zijn afgesloten. De begrotingen van de schappen zijn stabiel; hooguit vindt er een zeer bescheiden groei van enkele procenten plaats vanwege indexatie. Er vindt nergens een verlaging plaats
6	14-5-18	Groen Links	Pagina 37 en 41 Aangegeven is dat de regionale samenwerking in de 14 landschapstafels is versterkt. Hoe ziet deze regionale samenwerking als organisatievorm (governance) van deze 14 landschapstafels eruit? Op welke wijze geven de landschapstafels vorm en inhoud aan participatie? Hoe wordt onderlinge kennis en uitgewisseld?	Een landschapstafel is een netwerk van regionale gebiedspartijen, dat samenwerkt op basis van een gebiedsprogramma. De provincie maakt onderdeel uit van dit netwerk. Met de gebiedsprogramma's voeren de partijen activiteiten uit die bijdragen aan de provinciale doelen. Gebiedspartijen hebben de ruimte om samen te werken aan door hen zelf geïnitieerde projecten en daar andere partijen bij te betrekken en extra middelen te activeren wanneer de kans daartoe zich voordoet. De tafel is ook een vorm van participatie nu daar niet alleen overheden aan tafel zitten maar ook maatschappelijke partners. De mate waarin het thema participatie aan bod komt in de gebiedsprogramma's verschilt per landschapstafel. Dit kwam ook naar voren tijdens de kennisconferentie van de landschapstafels op 24 november 2016 "Landschap maken we samen". Jaarlijks organiseert de provincie een kennisconferentie waarbij ook PS is uitgenodigd. Tijdens deze conferenties wisselen de landschapstafels kennis uit.

Nr	Ontvangen	Partij	Vraag	Antwoord
7	14-5-18	Groen Links	Pagina 42 Aangegeven is dat de provincie vanaf 2022 een deel van haar middelen voor recreatiebeheer mogelijk zal gaan herbestemmen binnen dit doel. Waarom? Wat wordt hier met herbestemmen bedoeld?	<p>De provinciale bijdrage bestaat uit een deelnemersbijdrage (t/m 2017) of uit een begrotingssubsidie (per 1/1/2018 de regel). Voor 2017-2025 heeft de provincie met elk schap afzonderlijk een overeenkomst gesloten waarin vanaf 2022 de provincie een deel van haar middelen voor recreatiebeheer flexibel wil gaan inzetten. Deze flexibel gemaakte middelen wil de provincie inzetten waar het meest nodig voor kwaliteit en doorontwikkeling van (recreatie)gebieden. Dat wil de provincie doen op basis van prioriteiten die gezamenlijk met de Regiegroepen en bijbehorende landschapstafels en recreatieschappen worden bepaald. Hierbij wordt gebruik gemaakt van monitoringgegevens over het gebruik en de waardering van recreatiegebieden.</p> <p>Tot en met 2025 ligt de hoogte van de provinciale bijdrage vast: 100 procent van de huidige deelnemersbijdrage in de komende vier jaar en in de vier jaar erna gemiddeld 80 procent van de huidige provinciale bijdrage. Na 2021 kunnen Gedeputeerde Staten dus gemiddeld 20 procent van de huidige provinciale bijdrage herschikken. Conform het Hoofdlijnenakkoord blijven deze gelden voor de natuur- en recreatieschappen behouden. Voor inzet van de structurele vrijval zullen komend najaar in de Visie en Uitvoeringsagenda RGLB voorstellen worden gedaan.</p>
8	14-5-18	Groen Links	Pagina 46 Wat zegt de meetwaarde 99 als biodiversiteitsgraadmeter over de kwaliteit van biodiversiteit in onze provincie? Hoe verhoudt deze cijfer zich tot diverse onderzoeken waaruit blijkt dat het achteruitgaat met de biodiversiteit?	<p>De biodiversiteitsgraadmeter is gebaseerd op een set van 226 soorten broedvogels, vlinders, libellen, reptielen, amfibieën, vissen en zoogdieren (incl. vleermuizen) waarvan met grote statistische betrouwbaarheid bekend is hoe het ermee gesteld is in Zuid-Holland. Deze statistische betrouwbaarheid bepaalt de selectie van soorten die in de graadmeter meegenomen worden. In de set zitten 81 soorten die sinds 1990 afgenomen zijn, maar ook 87 soorten waar het over dezelfde periode goed mee gaat (de rest is stabiel). Deze middelen elkaar over de laatste 12 ongeveer uit, waardoor de trend van de graadmeter als 'stabiel' beoordeeld wordt.</p>
9	14-5-18	Groen	Pagina 47. "Veel hectares met een aangewezen	De categorieën zijn goed (27%), matig (68%), slecht (3%) en onbekend (2%). De oorzaken zijn

Nr	Ontvangen	Partij	Vraag	Antwoord
		Links	habitat vallen in de categorie matig". In welke categorie of categorieën vallen de overige hectares? Is er onderzoek gedaan naar de oorzaken van de matige stand van de habitats (lokaal, provinciaal of landelijk)?	divers. Bekende oorzaken zijn de waterkwaliteit en kwantiteit en stikstofdepositie. In de Natura 2000-beheerplannen wordt per gebied bekeken waar de oorzaken liggen en welke mogelijkheden er zijn om de achteruit gang te stoppen en de kwaliteit te verbeteren. Voor de stikstofdepositie bestaat het landelijke programma PAS. Landelijke onderzoeken lopen via het Kennisnetwerk Ontwikkeling, Beheer en Natuurkwaliteit (OBN). Resultaten van deze onderzoeken worden meegenomen in herstel strategieën in de beheerplannen.
10	14-5-18	Groen Links	Wat wordt bedoeld met de 1 ^e beheerperiode? Over welke periode hebben we het dan in tijd? Wat wordt bedoeld met de 2 ^e beheerperiode?	Na aanwijzen van een gebied als Natura 2000 gebied wordt een beheerplan voor 6 jaar opgesteld. Het eerste beheerplan betreft de eerste beheerperiode. Niet alle gebieden zijn tegelijkertijd aangewezen, waardoor de vaststelling van het beheerplan en daarmee ook de start per beheerperiode per gebied verschilt. Bijvoorbeeld is het beheerplan Meijndel & Berkheide net vastgesteld en is voor Voordelta al een tweede beheerplan voor de 2 ^e beheerperiode vastgesteld.
11	14-5-18	Groen Links	Pagina 48. "Er is subsidie opengesteld ten behoeve van projecten die bijdragen aan de staat van instandhouding van icoonsoorten." Hoe hoog is het bedrag dat hiervoor is gereserveerd en hoeveel subsidie is al verstrekt? Kunnen burgers ook een aanvraag hiervoor indienen?	Er is in 2017 een bedrag van € 180.000,- opengesteld. Er is aan vier projecten subsidie verleend voor een totaalbedrag van € 135.895,-. Ook burgers konden hiervoor een aanvraag indienen. Zo is er voor een burgerinitiatief in Zoetermeer subsidie verleend voor het natuurvriendelijk opknappen van een oude boomgaard. Zie voor meer informatie antwoord op vraag 23.
12	14-5-18	Groen Links	Pagina 52. Welk groot inrichtingsproject is niet conform de planning in 2017 opgeleverd? Waarom wordt dit project niet in de jaarstukken genoemd? Wat zijn de oorzaken van de vertraging?	Het betreft de inrichting van 162 ha NNN in de Noorderdiepzone op het Eiland van Dordrecht. Dit is vermeld in de Voortgangsrapportage Programma Zuid-Hollands Groen 2017.
13	14-5-18	Groen Links	Voor het achterblijven van de indicator 1.4.6.1 wordt als oorzaak aangegeven: de complexiteit van de	De realisatie van het NNN is en blijft een complex proces, waarbij afstemming en instemming van veel partijen nodig is. Om het tempo van de realisatie van het NNN te versnellen is in 2017 de

Nr	Ontvangen	Partij	Vraag	Antwoord
			gebiedsprocessen waarbij afstemming met en instemming van veel partijen nodig is.". Welke inspanningen zijn er door de provincie verricht om die complexiteit tegen te gaan?	realisatiestrategie voor het NNN Krimpenerwaard aangepast. Daarnaast is in 2017 de businesscase voor het totale NNN-programma geactualiseerd en zijn voorstellen geformuleerd voor een versnelling van de uitvoering. Deze voorstellen zijn op 11 april in de Statencommissie Duurzame Ontwikkeling besproken en na positief advies opgenomen in het Kaderbesluit Groen.
14	14-5-18	Groen Links	Pagina 54. Waarom is er minder nieuw areaal aan natuurgebied gerealiseerd dat voor het eerst vanuit de SNL beheersubsidie ontvangt?	Het areaal dat SNL-beheersubsidie ontvangt groeit doorgaans met name doordat er nieuwe natuur gerealiseerd is. Het afgelopen jaar is er echter relatief veel areaal ingericht dat reeds voor een (tijdelijk) natuurbeheertype subsidie ontving en dus nu geen extra SNL-beheersubsidie krijgt. Daarom stijgt het netto areaal dat SNL-beheersubsidie ontvangt niet met het areaal dat is ingericht.
15	14-5-18	Groen Links	Pagina 55. Waarom wordt er gezocht naar mogelijkheden om te besparen op natuurbeheer? Wat houden de organisatiekosten van natuurbeheer concreet in?	De verwachting is dat de beheerkosten blijven stijgen, door indexatie en toename van het areaal. Om de totale kosten behapbaar te houden wordt er gezocht naar manieren om kosten te verlagen. Door de besparing niet te zoeken in de feitelijke beheerkosten maar in de organisatiekosten wordt er niet getornd aan de kwaliteit van het beheer. Onder organisatiekosten van natuurbeheer kan bijvoorbeeld worden verstaan de uitvoeringskosten van de RVO.
16	14-5-18	Groen Links	Wat wordt bedoeld met de passage 'Provinciale rol wordt de komende tijd bepaald.' (bij zin 'Natuur in de stad is in principe een gemeentelijke taak'	Natuur in de stad is in principe een gemeentelijke taak. Bij de totstandkoming van de visie Rijke Groenblauwe leefomgeving die ontwikkeling is wordt ook nagedacht over de rol van de provincie bij het ontwikkelen en stimuleren van natuur in de stad.
17	14-5-18	Groen Links	Pagina 59. Hoeveel aanvragen zijn er ontvangen in het kader van de subsidie 'Stimulering maatschappelijke initiatieven duurzame landbouw'?	Deze subsidieregeling is opengesteld per 17 januari 2018 en niet gestart in 2017. Op dit moment zijn een aantal aanvragen in behandeling.
18	14-5-18	Groen Links	Pagina 62. Wat is het Platform Duurzame Landbouw? Wat zijn de taken van dit platform en wat is de rol van de provincie? Hoe verhoudt dit platform zich tot de	Het Platform Duurzame Landbouw is gestart in 2016 en een belangrijk onderdeel van de uitvoering van de ambitie voor duurzame landbouw zoals vastgesteld met het Ambitiedocument Innovatie Agenda Duurzame Landbouw door PS in juni 2016. Het is een netwerk van individuen en

Nr	Ontvangen	Partij	Vraag	Antwoord
			Stichting Zuid-Hollandse Voedsel families?	organisaties met duurzaamheidsambities. Het Platform Duurzame Landbouw is onderdeel van het vernieuwingsnetwerk Zuid-Hollandse Voedsel families. Dit vernieuwingsnetwerk gaat zich nu verzelfstandigen via een formele status van de Stichting Zuid-Hollandse Voedsel families en daarvoor is in 2017 de Programmaraad al gestart.
19	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 31. In de jaarrekening staat dat het noodzakelijk is dat het Rijk bijdraagt aan de verbetering van de (water) kwaliteit van de Grevelingen. Wat is er financieel nodig om de kwaliteit weer op orde te krijgen en welke inhoudelijke maatregelen moeten genomen worden? Hoe pakt de provincie dit aan? En kunnen we de Verkenning Grote Wateren ontvangen, en dan specifiek de Grevelingen?	De verbetering van de waterkwaliteit van de Grevelingen zal worden gerealiseerd door de realisatie van een doorlaat in de Brouwersdam. Deze verbinding met de Noordzee laat vervolgens beperkt tij toe op de Grevelingen. De totale kosten zijn geraamd op 141 miljoen euro. De provincie heeft zich o.a. sterk gemaakt voor deze maatregel door hiervoor op 10 november 2017 per brief aan de nieuwe minister van I&W aandacht te vragen voor deze maatregel en de benodigde financiering. Hierover bent u per brief geïnformeerd op 7 maart jl. door gedeputeerde Janssen. De Verkenning Grote Wateren bestaat uit factsheets, waaronder een factsheet over de Zuidwestelijke Delta. Deze informatie is te vinden op de website, zie: https://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/water-ruimte/ecologie/programma-grote/@178960/factsheets-programma/
20	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 31. Alle Kader Richtlijn Water (KRW)-grondwaterlichamen in 2027 in goede toestand (kwantitatief en kwalitatief). Er heeft geen meting plaatsgevonden, maar kan een indicatie worden gegeven in hoeverre de planning op schema ligt? Gaan we de doelen in 2027 halen? En zo niet, op welke wijze wordt er bijgestuurd?	De grondwaterkwaliteit wordt volgens de KRW-systematiek om de 6 jaar gemeten. In Rijn-West is afgesproken om halverwege deze periode een extra meting uit te voeren. Deze meting is gepland in het najaar van 2018. De laatste meting dateert van 2015. Op basis van deze meting en de voorgaande metingen ligt de planning op schema en is de verwachting dat de doelen worden gehaald. Rapportage over de toestand (kwantitatief en kwalitatief) vindt weer plaats in 2021. Hiervoor wordt dan een toetsing uitgevoerd en de trend bepaald. Het bijsturen van grondwaterkwaliteit is moeilijk, omdat sprake is van langdurige en langzame processen in de bodem.
21	14-5-18	Partij	Pagina 31. In 2017 moeten de grondwaterlichamen op	De grondwaterlichamen dienen uiterlijk in 2027 op orde te zijn.

Nr	Ontvangen	Partij	Vraag	Antwoord
		voor de Dieren	orde zijn. Is dit ook het geval? Zo niet, op welke manier wordt er bijgestuurd?	Op basis van de meting van 2015 zijn vier grondwaterlichamen op orde. Eén grondwaterlichaam Duin Rijn-West niet. Dit komt door een wijziging van de toetsingswaarde van fosfaat. (de toetsingswaarde is namelijk verlaagd in 2012). De hoge waarde van fosfaat in het grondwater is het gevolg van een langdurige historische verontreiniging, die slecht bijgestuurd kan worden.
22	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 46. Hoe komt het dat de kwaliteit van de habitat in Natura 2000-gebied met vastgesteld beheerplan achterblijft bij de gestelde doelstelling? \ waarom wordt van de veronderstelling uitgegaan dat als Meijndel & Berkheide en Kennemerland-Zuid worden toegevoegd, de streefwaarde wel wordt behaald?	De kwaliteit van het habitat wordt berekend aan de hand van het totale aantal ha met een Natura 2000 habitatype en het aantal ha hiervan die goed zijn. Alleen de ha die vallen onder een vastgesteld beheerplan worden meegenomen. Door het toevoegen van gebieden waarvoor een beheerplan wordt vastgesteld wijzigen de cijfers. De vaststelling van een beheerplan voor grote gebieden zoals Meijndel & Berkheide en Kennemerland-Zuid kan daarmee voor zichtbare verschuivingen zorgen. De cijfers uit de prognose zijn gebaseerd op de ontwerpbeheerplannen, waarbij er vanuit gegaan kan worden dat deze gelijk blijven tenzij via een zienswijze een aanpassing plaats vindt.
23	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 48. Er is subsidie opengesteld t.b.v. projecten die bijdragen aan de staat van instandhouding van iconsoorten? Hoe groot was dit bedrag ook alweer? Is er al gebruik van gemaakt, en zo ja voor welke soorten en voor welk bedrag?	Er is in 2017 een bedrag van 180.000,- opengesteld. Er is aan vier projecten subsidie verleend voor een totaalbedrag van 135.895,-. Aan een burgerinitiatief in Zoetermeer (Hof van Seghwaert) is subsidie verleend (9.400,-) voor het natuurvriendelijk opknappen van een oude boomgaard. Hiervan kunnen diverse (icoon)soorten van de stad profiteren zoals egel, diverse vogels (o.a. mus, spreeuw, ijsvogel), amfibieën en insecten. Stichting EIS heeft 20.000,- subsidie ontvangen voor het opstellen van een beheerplan voor verbetering van het leefgebied van de zandhommel rondom Biesbosch en Hoekse Waard en het uitvoeren van een pilot. Hiervan kunnen diverse insecten meeprofiteren. De zandhommel staat op de rode lijst, is in Nederland zeer sterk achteruit gegaan en komt bijna alleen nog lokaal voor rond de Biesbosch en Haringvliet. Adviesbureau CLM en Zoogdierverseniging krijgen subsidie (max 90.772,-) voor project 'boer zoekt

Nr	Ontvangen	Partij	Vraag	Antwoord
				<p>vleermuis deel 2'. Hierbij worden op 25 a 50 boerenbedrijven maatregelen getroffen voor vleermuizen en verbetering habitat insecten. Doel is ook natuurlijke plaagbestrijding door vleermuizen in en rond stallen te optimaliseren.</p> <p>De Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond heeft subsidie gekregen (15.723,-) voor een project om het leefgebied voor patrijzen in samenwerking met agrariërs en bewoners in de bollenstreek te verbeteren. Hiervan profiteren ook insecten en andere akkervogels.</p>
24	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 48. Waarom zijn voor de Grondtransacties ontwikkelopgave natuur minder gronden verkocht zijn in het kader van de Grond voor Grondregeling?	Dit wordt veroorzaakt, doordat grondverkoop in het kader van kavelruil Den Hoek en Goeree-Overflakkee zijn doorgeschoven naar 2018.
25	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 48. Hoe komt het dat de budgetten voor het UOG zijn onderschreden?	In de toelichting is opgenomen een onderschrijding van de UPG. Dit is niet een correcte formulering, het betreft de middelen ten behoeve van de Ecologische Hoofdstructuur welke zijn opgenomen in de businesscase Natuur Netwerk Nederland. Bij de actualisatie van de businesscase is het kasritme van de uitgaven gewijzigd naar de laatst bekende inzichten. Zie ook de Voortgangsrapportage Groen blz. 60.
26	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 48. Hoe komt het dat in 2017 minder is uitgegeven dan geraamd voor PMR; waarom wordt het doorgeschoven naar 2018?	De kosten met betrekking tot grondverwerving en de te verwachten kosten voor vergoeding van planschades zijn doorgeschoven naar 2018. Voor een gedetailleerde toelichting zie de Voortgangsrapportage Groen blz. 70.
27	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 52. Bij de jaarlijkse groei van het aantal km nieuwe provinciale ecologische verbindingen ten opzichte van de opgave wordt vermeld dat de streefwaarden in 2017 12 km. ls. Er is 2,6 km	Ten aanzien van de indicator 1.4.6.4 stond in de najaarsnota vermeld: <i>"De indicator zal naar verwachting eind 2017 uitkomen op 1 km en hiermee achterblijven bij de streefwaarde. De oorzaak hiervan is gelegen in de omstandigheid dat weinig van de lopende projecten waarvoor subsidie is verleend, in 2017 tot afronding komen. Bovendien blijft het aantal projecten die derden met subsidie</i>

Nr	Ontvangen	Partij	Vraag	Antwoord
			gerealiseerd. En toch staat er een groen bolletje, streefwaarde gerealiseerd, terwijl dit ruimschoots niet het geval is. Zou het bolletje niet rood moeten zijn?	<i>willen uitvoeren, achter bij het provinciale streven</i> ". In werkelijkheid is er 2,6 in plaats van 1 km ecologische verbinding gerealiseerd door een eerdere afronding van lopende projecten. Het groene bolletje heeft dus betrekking op de realisatie van 2,6 km i.r.t. de prognose in de Najaarsnota van 1 km.
28	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 54. Hoe komt het dat er minder herstelmaatregelen PAS-gebieden zijn uitgevoerd dan gepland?	Zie pag. 55. In een aantal gebieden heeft het langer duren van het vergunningstraject gezorgd dat er vertraging is opgelopen. Hierbij speelt ook het feit dat rekening gehouden moet worden met broedseizoenen e.d. waardoor soms de planning een jaar opschuift.
29	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 54. Waarom is het vergunningstraject in de gebieden Zouweboezem, Nieuwkoopse Plassen & de Haeck, Kennemerland Zuid- en de Uiterwaarden Lek vertraagd en hoe wordt de vertraging in 2018n en 2019 ingehaald. Waarom gaat men er van uit dat het dan wel lukt?	Per gebied/maatregel zijn verschillende vergunningen nodig. Bijv. bij het Waterschap, van de gemeente voor Archeologie e.d. Vertraging kan ontstaan omdat aanvullende informatie nodig is of dat blijkt tijdens het vergunningstraject dat het ontwerp aangepast moet worden. Voor alle gebieden zijn de trajecten gestart, maar hebben vertraging opgelopen. De trajecten zijn niet stil komen te liggen en de aanvullende vragen/eisen zijn opgepakt. Op dit moment zijn er geen signalen dat bij één of meerdere van de projecten het vergunning traject ertoe gaat leiden dat een maatregel niet uitgevoerd kan gaan worden.
30	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 46-pagina 54. En wat zijn de gevolgen voor de habitat in Natura 2000-gebied met vastgesteld beheerplan die achterblijft bij de gestelde doelstelling en de veronderstelling uitgegaan dat als Meijendel & Berkheide en Kennemerland-Zuid worden toegevoegd, de streefwaarde wel wordt behaald?	Er zijn geen gevolgen. Per Natura 2000-gebied wordt eerst gestreefd naar het stoppen van de achteruitgang. (behouden kwaliteit) In de tweede beheerperiode wordt in de gebieden gestreefd naar verbetering. De ontwikkeling van habitats gaat langzaam, waardoor resultaten pas na een paar jaar zichtbaar zijn. Het behalen van de streefwaarde gaat niet leiden tot een verminderde inzet op verbetering. Voor elke gebied wordt per beheerplanperiode een evalueatie gemaakt. Als blijkt dat de doelstellingen (deels) niet gehaald worden vindt hierop bijsturing plaats.

Nr	Ontvangen	Partij	Vraag	Antwoord
31	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 58. Hoe komt het dat de stikstofoverschot per hectare en de energie efficiëntie in de akkerbouw zo erg overschreden wordt? En hoe gaat de provincie het aanpakken om dit te verbeteren?	<p>De Barometer Duurzame Landbouw is voor het eerst in 2017 door PS is vastgesteld als effectindicator. De Barometer toont de duurzaamheidsprestaties in het jaar 2015 (vlakken) ten opzichte van de referentie (de dik gedrukte lijn). De referentie wordt gevormd door het meerjaarsgemiddelde van de periode 2010-2015. Een toelichting hoe dit verschil er is staat in het rapport Barometer Duurzame Landbouw Zuid-Holland http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/414177.</p> <p>Voor stikstof specifiek is het PAS van belang. Verder heeft Provinciale Staten in juni 2016 het Ambitiedocument Innovatie Agenda Duurzame Landbouw vastgesteld en dit wordt nu uitgevoerd m.b.v. proeftuinen voor duurzame innovaties.</p>
32	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 111: In het kader van Foreign Investments heeft het Innovation Quarter 50 buitenlandse bedrijven geassisteerd bij vestiging, verhuizing of uitbreiding in de regio. Om welke bedrijven gaat dit en hoe scoren deze bedrijven op het gebied van duurzaamheid en circulaire economie?	<p>Foreign Investments richt zich op het aantrekken, behouden en uitbreiden van buitenlandse bedrijven in de regio. Specifieke aandacht gaat uit naar strategische acquisitie: het acquireren van die specifieke buitenlandse bedrijven, die een aanvulling vormen op het regionale ecosysteem.</p> <p>In 2017 was de verdeling over de verschillende sectoren van de 50 landingen als volgt: Safety & Security (11), Life Sciences & Health (10), Smart Industry (9), Cleantech (5), Horticulture (4), Maritiem (3), Aero Space (2) en overig (6). Met andere woorden, InnovationQuarter sluit geen sectoren uit echter moeten de bedrijven die bediend worden door InnovationQuarter wel een positief effect op economie en werkgelegenheid (people) hebben, en geen directe negatieve impact op het (leef)milieu (planet) en de verdere ontwikkeling van innovatieve ondernemers (profit) stimuleren.</p>
33	14-5-18	Partij voor de Dieren	Pagina 121 Taak 3.2.1 onderaan de pagina. Meer opgesteld vermogen maar minder geleverde energie Hoe kan dit?	<p>In 2017 is een aantal turbines vervangen. Op het moment dat de turbines zijn afgebroken en nog niet zijn herplaatst wordt er geen elektriciteit geleverd. Ook op het telmoment zijn enkele turbines niet in werking. Deze hebben we wel in het opgesteld vermogen meegeteld omdat ze toch terug</p>

provincie **HOLLAND**
ZUID

Ons kenmerk

Nr	Ontvangen	Partij	Vraag	Antwoord
		Dieren		worden geplaatst, maar het 'niet draaien' zie je wel terug in de geleverde energie. Vandaar dat deze twee cijfers meer uit elkaar lopen dan je normaal zou verwachten. In 2018 verwachten we een zelfde beeld.